

'Ik voel mee met de boeren'

De liefde bracht theatermaakster, cabaretière en schrijfster **Irene van der Aart** (56) naar de Achterhoek.

De stadse werd verliefd op boer Gerard, schreef heel wat columns over het **boerenleven** en zelfs de boeken *Uitgemolken* en *De boer op*. Inmiddels voelt ze zich net zo thuis in de wei als op het **podium**.

Tekst **MARIEKE PIJLMAN** Fotografie **PAUL RAPP**

!! Het is alweer twintig jaar geleden dat ik op het platteland belandde, iets wat ik totaal niet had verwacht. Mijn carrière was net op stoom gekomen. Jarenlang hield mijn grote onzekerheid me tegen om op het podium te gaan staan en daar ook mijn werk van te maken. Maar vlak voordat ik Gerard ontmoette, had ik mijn eerste betaalde baan als actrice bij Het Land van Ooit, waar ik verschillende personages speelde in de theatervoorstellingen. Het was slecht betaald en ver van mijn woonplaats Amsterdam, maar ik kon ervan leven en vond het veel leuker dan een normale baan.

Ik had niks met het platteland. Maar dat veranderde toen ik Gerard ontmoette tijdens een groepsreis naar Cuba. Hij vertelde dat hij melkveehouder was in de Achterhoek. Dat moet in de buurt van Arnhem zijn, dacht ik. Twente misschien? Eigenlijk had ik geen idee. Ik was niet meteen geïnteresseerd. Hij was groot en had een accent uit het oosten. Geen muzikant met bindingsangst waar ik altijd op viel. Maar hij vond mij heel leuk en oordeelde niet. Dan liep ik voorbij met mijn laarzen met plakplaatjes erop

en zei hij: 'Zelfgemaakt?' En dan antwoordde ik: 'Ja.' Dat vond hij grappig. In twintig dagen leer je iemand wel kennen en ik vond hem sympathiek. Hij heeft veel gevoel voor humor. En hij is ook wel een vreemde eend in de bijt in de Achterhoek; dat hij op reis ging, was niet echt gebruikelijk voor een boer. Ik herinner me dat we een beetje lagen te rommelen onder het toezien van Fidel Castro die urenlang op de Cubaanse tv te zien was. Zaten we in een sfeerloze 'Oostblok-lobby' te flikflooiën. En tegen het einde van de vakantie was ik echt wel een beetje verliefd.

Na die reis ging ik bij hem langs in de Achterhoek om geld terug te geven dat ik had geleend. Ik weet nog dat ik in de trein zat die kant op en de mensen er steeds onopvallender uitzagen. Ik zat nog in mijn kleurrijke fase en droeg een roze jas met een paarse kraag van nepbont. Gerard vroeg zich ook wel af wat iemand uit Amsterdam tussen de koeien in de Achterhoek moest. En toch is onze relatie op dat moment ontstaan.

Andere wereld

Ik moest zeker wennen aan het boerenleven. Het was voor mij echt een andere wereld. Mensen laten minder makkelijk het achterste van hun tong zien. Ik dacht in het begin: misschien ben ik iets te direct? Ik heb altijd in een stad gewoond en ben het theatercircuit gewend, waarin we elkaar makkelijk 'huggen' en al snel intieme gesprekken hebben. In de Achterhoek heb je meer 'kat uit de boom-kijkers'.

Ik ben er ook niet meteen naartoe verhuisd en was vooral in het begin blij dat ik af en toe terug kon naar mijn theaterbubbel. Mijn appartement heb ik aangehouden, omdat ik ook hou van mijn leven in de stad, en vanwege praktische redenen. Ik ben een workaholic en treed regelmatig op in steden als Hoorn, Alkmaar en Den Haag. Dat is prima te bereizen vanaf Amsterdam, maar vanuit de Achterhoek eigenlijk niet te doen. Dus ik ben nog geregeld in mijn appartement, maar ook veel bij Gerard. Mijn columns >

A woman with reddish-brown hair, wearing a green leather jacket over a floral dress and blue jeans, sits on a red tractor. The tractor is parked on a gravel path with a lush green forest in the background. The tractor has a large rear tire and smaller front wheels. The number '6' is visible on the front grille.

Steeds minder boeren

- Het aantal boerenbedrijven is in de afgelopen vijftig jaar flink afgenomen. In 1971 waren het er ruim 175.000, in 2023 iets minder dan 51.000.
 - Het aantal varkenshouders en glastuinbouwbedrijven is het sterkst teruggelopen. In 2023 waren er ongeveer 2000 varkensbedrijven en 2500 glastuinbouwbedrijven over.
 - Van alle land- en tuinbouwbedrijven in Nederland, is nu de grootste groep (ongeveer een kwart) melkveehouder.
- (Bron: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit)

‘Met het platteland had ik niks, maar toen ontmoette ik mijn boer’

Achter het nieuws

voor De Gelderlander schrijf ik altijd op de boerderij. Inmiddels voel ik me daar ook helemaal thuis. Het is wel zo dat ik altijd zijn kant op moest, want Gerard moest de koeien twee keer per dag melken. Altijd. Ook met kerst, hij kon niet zomaar een hele dag weg. Hij had dertig melkkoeien, maar daar is hij vijf jaar geleden mee gestopt. Hij had last van een hernia en kreeg het zoveelste verzoek om te verduurzamen in ruil voor slechts 2 cent extra per liter melk. Toen vond hij het genoeg en heeft hij gezegd: 'Bedankt voor het advies, maar ik stop ermee.' Als boer krijg je tegenwoordig steeds meer commentaar en zo'n verduurzamingsslag kan een kleine boer helemaal niet betalen. Dat is een denkfout die vooral wordt gemaakt door mensen in mijn linkse, groene bubbel in Amsterdam. Ik zit er echt tussenin en schrijf daarover in mijn columns. Ik probeer het verder ook als spiegel mee te nemen in mijn cabaretprogramma's. Je moet elkaar namelijk wel ergens zien te vinden.

Te duur

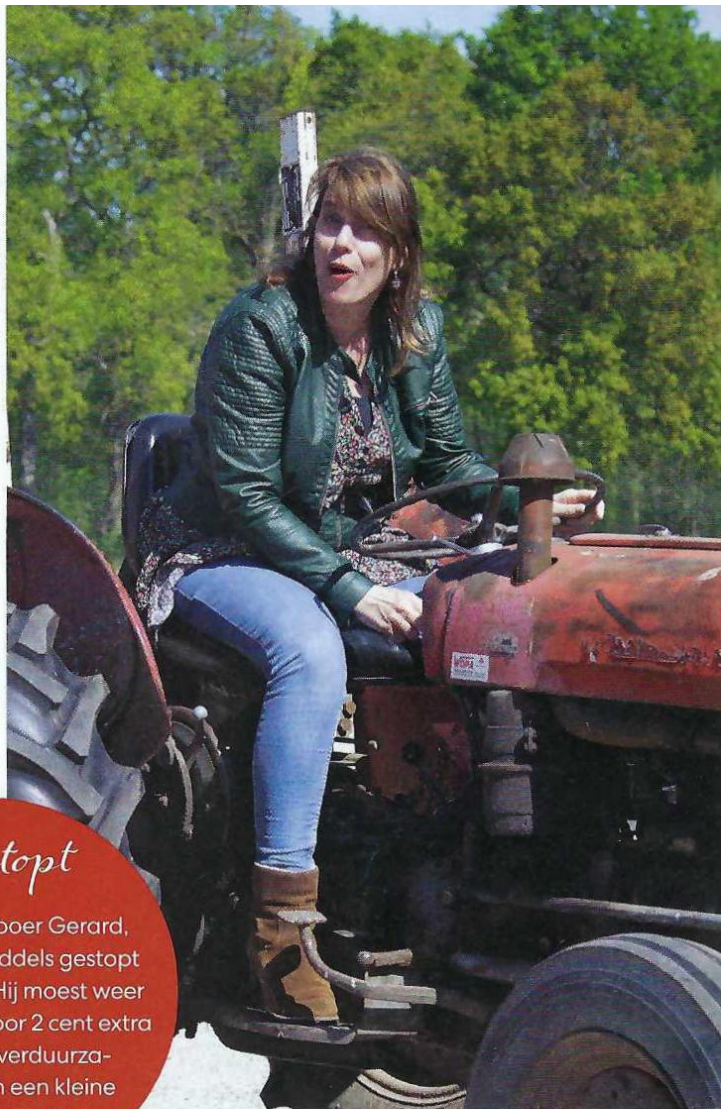
Omdat ik nu al wat langer in de Achterhoek woon en van dichtbij meekrijg wat er gebeurt, voel ik mee met de boeren. Die Europese Green Deal, waarbij het doel is om Europa klimaatneutraal te maken in 2050, snap ik helemaal. Er moet iets gebeuren, maar het gaat te snel voor de boeren. Er moet een geleidelijkheid in zitten en we zijn te laat begonnen met verduurzamen. We hadden eerder moeten beginnen, je kunt niet alles tegelijk op het bord van de boeren gooien. Ik zie veel mensen, boerengezinnen die echt kapot gaan, vaak heel lieve mensen. Gerard is achteraf zo opgelucht dat hij destijds heeft besloten om te stoppen met de veehouderij. Gelukkig was het bij ons niet zo'n drama, omdat we geen kinderen hebben voor wie we hoeven te zorgen. Ik werk daarnaast fulltime en Gerard belegt al jaren op de beurs, wat ook inkomen oplevert. Hij heeft altijd geweten dat er geen toekomst was voor een boerderij met dertig melkkoeien, je hebt er veel meer nodig om te kunnen rondkomen. Dus hij wist dat hij op den duur zou stoppen. Hij verbouwt nu alleen nog gewassen voor andere boeren. Ik heb me trouwens verwonderd over hoeveel er door boeren over het weer wordt gesproken. Vooral in het groeiseizoen, als de gewassen worden verbouwd. Ik heb daar afspraken over gemaakt met Gerard en zei: 'Je mag in de winter 18 keer per dag over het weer praten en in de zomer 28 keer per dag.' In een droge zomer, heb ik het opgerekt naar 35 keer per dag. Dat turf ik ook. Dan moet hij ook wel weer lachen.

Blunders

Inmiddels ben ik helemaal gewend aan mijn leven in de Achterhoek, maar in het begin heb ik enorme blunders gemaakt, bijvoorbeeld op dialectgebied. Dan was ik op een kringverjaardag en zei iemand: 'De vrouw van de bakker is

Gestopt

Irene viel voor boer Gerard, maar die is inmiddels gestopt als veehouder. "Hij moest weer verduurzamen voor 2 cent extra per liter. Zo'n verduurzamingsslag kan een kleine boer helemaal niet betalen!"

gaan lopen.' Dan zei ik: 'O leuk, is ze aan sport gaan doen?' Maar dan was ze ervandoor met de buurman ofzo. Dan krijg je toch wel gekke blikken. Veel dingen zijn anders. Als er bijvoorbeeld een baby wordt geboren, knutsel je met de hele buurt een ooievaar en wacht je op een uitnodiging voor kraamvisite. Als die komt, ga je met zestien mensen tegelijk en blijf je lekker lang. Als ik dan uitleg dat je hier in Amsterdam wordt uitgenodigd voor een bubbeltje om twee uur en dat je na een kwartier moet 'oprotten', snappen ze daar helemaal niks van. Op de boerderij krijgen we ook vaak onverwacht mensen op de koffie, zo gaat dat daar. Niet alles is op afspraak. Het is een andere wereld, en die heeft ook heel veel mooie kanten. Ik denk dat als je elkaar beter kent, die sociale cohesie goed is. Als er met iemand iets aan de hand is, komt de hele buurt in actie. Die saamhorigheid is mooi. Ik heb eigenlijk het beste uit twee werelden. Ik geniet van de rust en het lagere tempo in de Achterhoek en probeer aan alle tradities mee te doen, maar ik vind het ook heerlijk om zo nu en dan in Amsterdam te zijn voor mijn theatercarrière. Ik zal denk ik altijd theater blijven maken, want op het podium ben ik de beste versie van mezelf. Ik ga er pas vanaf als het moet. Mochten Gerard en ik op een dag niet meer samen zijn, dan denk ik dat ik wel terug zou gaan naar Haarlem waar ik ben opgegroeid. Ondanks dat ik nu gewend ben aan mijn leven op het platteland, worden je 'roots' vreemd genoeg belangrijker als je ouder wordt." ●